

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
ПОМАГАЄМ

Видання підготовлено Благодійним
фондом «Помагаєм» за підтримки
Українського культурного фонду

ІЛЮСТРОВАНА ДРУКОВАНА ЗБІРКА КАЗОК

КАЗКОВИЙ ВСЕСВІТ

ВСТУП

Світло, що народжується з історій
Дорогі читачі!

Перед вами особлива книга. Вона народилася з материнської турботи, взаємопідтримки та незламної сили духу.

Повномасштабна війна докорінно змінила життя тисяч українських родин. Але навіть у найскладніші часи люди здатні творити світло. Проєкт Подкаст-майстерня «Казковий всесвіт» об'єднав матерів дітей з інвалідністю та жінок-ВПО, щоб дати їм голос і можливість перетворити складний життєвий досвід на мистецтво.

Під дбайливим супроводом психолога-казкотерапевта та професійного письменника авторки пройшли шлях від пошуку ідей до створення повноцінних терапевтичних казок. Вони вклали у свої тексти найважливіше: віру в диво, підтримку, прийняття інакшості, подолання страхів та пошук безпеки. А дитячі малюнки, що прикрашають цю збірку, створили невидимий, але дуже міцний місток між поколіннями.

Казка в нашій традиції завжди була формою передачі життєвої мудрості та інструментом для зцілення. Історії, які ви прочитаєте далі, — саме такі. Вони не ігнорують складні почуття, а вчать екологічно їх проживати та знаходити вихід. Вони обіймають словом.

Нехай цей «Казковий всесвіт» подарує вашим родинам затишок, допоможе знайти правильні слова для розмови з дітьми та зміцнить віру в те, що любов і доброта завжди перемагають.

ЗМІСТ

1. *Маріанна Горщаль* —
Казка про особливого метелика 2
2. *Ольга Живченко* —
Мелодія сміливості 8
3. *Марина Ворончихіна* —
Два вогні дракона 16
4. *Наталія Попова* —
Як можна придбати щастя 24
5. *Людмила Шамрай* —
Мурчик і Клубочок хвилювання 32
6. *Анжеліка Любча* —
Зцілююча дружба 38
7. *Анжела Попова* —
Равлик — Журавлик 46
8. *Наталія Рублевська* —
Стежка допомоги 54
9. *Лілія Саліван* —
Дорі-Долі 62
10. *Анна Махаріна* —
Світлячок Родини Серця 70

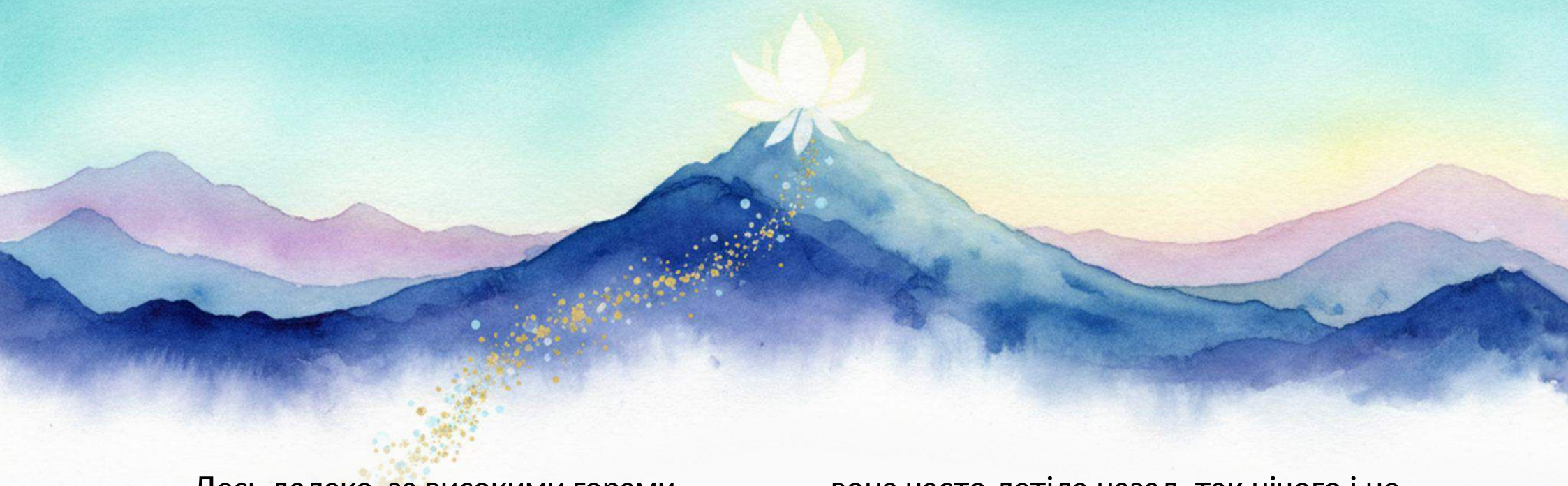

ПРОСЛУХАТИ

— МАРІАННА ГОРЩАЛЬ

КАЗКА ПРО ОСОБЛИВОГО МЕТЕЛИКА

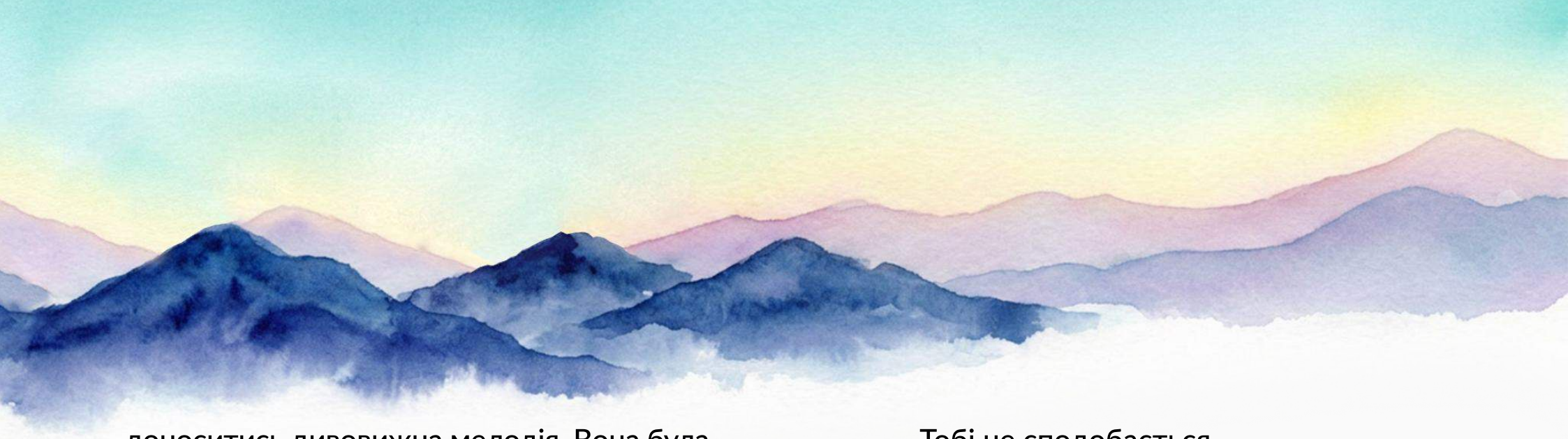
Десь далеко, за високими горами, на краю квіткової долини, жила маленька метелик на ім'я Мія. У неї були великі темні очі, в яких завжди ховалась цікавість. Цими очима вона роздивлялась все навкруги: краплі роси на траві, хмарки незвичайної форми й навіть мурах, які поспішали у своїх важливих справах. Крильця Мії переливались ніжно-рожевими, золотими та блакитними кольорами.

Але була в неї одна особливість. Вона зовсім не хотіла куштувати нектар з різних квітів. У одних був занадто сильний аромат, інші незвично виглядали. Тому

вона часто летіла назад, так нічого і не спробувавши, а її животик залишався пустим...

Днями вона милувалася квітами, слухала спів пташок. Але найбільше вона любила вечори. Коли сонце ховалося за обрій, Мія влаштовувалась на великому листочку і дивилась на зорі. В один з таких вечорів вона побачила щось незвичне: це була пташка, ластівка Вега, і літала вона так високо, що здавалось, ніби своїми крилами вона торкається неба і кожним дотиком запалює нову зірку.

Якось, милуючись, краєм вуха вона почула, що зі сторони гір почала

доноситись дивовижна мелодія. Вона була настільки чарівною, що навіть вітер стихав, щоб її послухати. Але, як тільки Мія прислухалась, животик починав голосно бурчати...

— Уррр...

— Бурр...

І найважливіші ноти губились. Від цього їй ставало дуже сумно.

Але був той, кому це приносило радість. Сірий кудлатий жук з довгим носом та хитрими очима, а звали його Бурчальник. Він обожнював пусті животики, бо, коли хтось мало їв, Бурчальник ставав сильнішим і починав шепотіти:

— Не пробуй...

— Потім...

— Тобі не сподобається...

Особливо часто він прилітав саме до Мії. І чим більше вона його слухала, тим голосніше починав бурчати її животик.

Мія дуже сумувала, і краплинки її сліз падали на землю.

В цей день Вега опустилась біля квітки, щоб перепочити, і одна зі сльозинок впала на неї... Вона злетіла на квітку і побачила зажурену Мію.

— Чому ти така сумна? — спитала вона.

Мія не втрималась та розповіла: про мелодію, про жука Бурчальника та про свою мрію дослухати пісню, що доноситься з райдужних гір.

Вега посміхнулась.

— Я знаю цю мелодію. Вона веде до співаючого едельвейса на вершині гір.

Очі Мії округлились від подиву.

— Дійсно?

— Так, але шлях туди непростий. Для нього потрібні сильні крильця, — відповіла Вега.

Мія опустила голову, бо знала, що дуже швидко втомлюється.

Наступного дня вони вирушили в дорогу. Спочатку їм зустрілась Долина Вітрів. Пориви були настільки сильними, що метелика постійно відносило назад. Дуже скоро вона втомилась. І тут за спиною з'явився Бурчальник.

— Я ж казав! — захихотав він. — Нікуди ти не долетиш!

Мії захотілось повернутись додому.

Але Вега принесла їй краплинку нектару зі сріблястої квітки:

— Спробуй зовсім трохи.

Мія з осторогою спробувала.

І невдовзі помітила, що крильця стали рухатися легше.

Потім був Туманний Ліс. Щоб пройти через його хащі, потрібно було уважно слухати мелодію гір. Але животик знову почав бурчати...

Бурчальник радісно потирив лапки.

— Зараз ти знову нічого не почувеш!

Тоді Вега дала Мії блакитну квітку. Зробивши ще пару ковтків, бурчання ставало тихіше, а мелодія звучала ясніше. Мія чула все нові й нові нотки, які вказували шлях далі.

Так день за днем вони продовжували подорож.

Мія не змушувала себе, вона просто потрошки куштувала щось нове. По краплинці, по ковточку. І поступово помітила дивовижну річ. Її крильця ставали сильнішими, вона могла летіти довше і підніматись вище.

Нарешті вони дістались до вершини.
Там ріс величезний співаючий Едельвейс.
Його пелюстки переливались чарівним
ссявом. Саме він створював зачаровувану
мелодію.

Мія слухала її, затаївши подих.

Вперше вона почула кожну ноту до
самого кінця. Це була найпрекрасніша
музика на світі, вона відчула, як її наповнює
радість та сили. В цей момент Бурчальник
почав зменшуватись, спочатку став
розміром з листок, потім з насіннячко, потім
з піщинку. І враз зник. Тому що його сила
жила тільки там, де був страх і сумніви.

Того вечора Мія лежала на вершині
гори поряд з Вегою і милувалась зорями.
Вони сяяли особливо яскраво.

— Знаєш, — промовила Вега, — сьогодні
ти піднялась навіть вище, ніж мріяла.

Мія посміхнулась. Вона зрозуміла, що
великі мрії починаються з маленьких
кроків. Іноді навіть з маленького ковточка.

І зірки над головою наче підморгували
їй і тихенько шепотіли:

— Ми знали, у тебе все вийде!...

Маріанна Торицаль

ПРОСЛУХАТИ

— ОЛЬГА ЖИВЧЕНКО

«МЕЛОДІЯ СМІЛИВОСТІ»

У тихому Лісовому містечку,
де на гілках дерев щовечора
запалювалися маленькі ліхтарики,
жило 15-річне мило й надзвичайно
ніжне рожеве звірятко на ім'я Пуся.

Пуся була дуже доброю,
з пухнастими вушками, які вона любила
гарно прикрашати. Їй дуже подобалося,
як вони змінювалися, тому вона постійно
шукала нові чарівні, різнокольорові
прикраси: на галявинах, серед квітів,
на листі дерев та й всюди, де проводила
час.

Але було щось незвичайне, що
привертало увагу до Пусі. Одне вушко
в неї було двокольоровим! Зовні таке ж
ніжно-рожеве, як і все тіло, а зсередини
воно мерехтіло яскравим відтінком, що
нагадував відблиски сонячних зайчиків.
Інші мешканці лісу інколи з цікавістю
здивлялися на нього, і через це Пуся
час від часу почувалася збентеженою
та ховала його під шапкою.

А ще вона обожнювала танцювати
й співати! Особливо коли допомагала

матусі на кухні чи прибирала вдома.
Вона щиро робила це для себе і родини,
а виступити зі співом перед всіма чомусь
не наважувалася...

Одного разу в їхньому містечку
оголосили Великий Лісовий захід.
То був фестиваль, де кожен міг показати,
на що здатен і який має талант.

Готувалися всі дуже ретельно! Хтось
вигадував новий смачний пиріг, хтось
намагався опанувати нову пісню, а хтось
вправно жонглював шишками. Пуся дуже
хотіла вийти на сцену та заспівати свою
улюблену пісню! Дуже!

Але їй заважала невпевненість через
зайву увагу до її незвичайного вушка.

— Чому я не така, як усі? — тихо
зітхнула Пуся, дивлячись у дзеркало
на своє яскраве вушко.

— Чому на мене постійно дивляться з
осудом? Вушко замерехтіло, мов на щось
натякаючи. Зайченя зітхнула та вирішила
трохи прогулятися, щоб назбирати квітів
— вони ж покращують настрій!

На галявині серед великих дерев
сидів старий, мудрий Лис. Пуся чула,
що він часто давав добрі поради
місцевим мешканцям, тому обережно

підійшла до нього. Він навіть вухом не повів, але чомусь, не повертаючи голови, подивився в її бік і запитав:

— Тебе щось турбує, дитино?

Пусі стало трохи ніяково, але вона опанувала себе й наважилась запитати про те, що турбувало її найбільше.

— Чи можу я щось змінити?

Старий Лис уважно вислухав, поклав їй лапу на плече і промовив:

— Пусю, твоє двокольорове вушко — це твоя унікальність, твоя особлива родзинка! Завдяки йому ти бачиш світ яскравіше, а звуки відчуваєш глибше.

Пуся замислилась. Вона згадала, як її вушко розквітає, коли чує найтонші звуки природи, і збагнула, що вона неймовірно талановита.

З такими думками зайчєня відкинула сумніви, зняла шапку й гордо пішла вулицею. Вона була щаслива, бо її яскраве двокольорове вушко весело гойдалося, привертаючи погляди перехожих. Проте замість очікуваного осуду мешканці

Лісового містечка зупинялися зі щирими усмішками, підходили до неї із захопленням і казали:

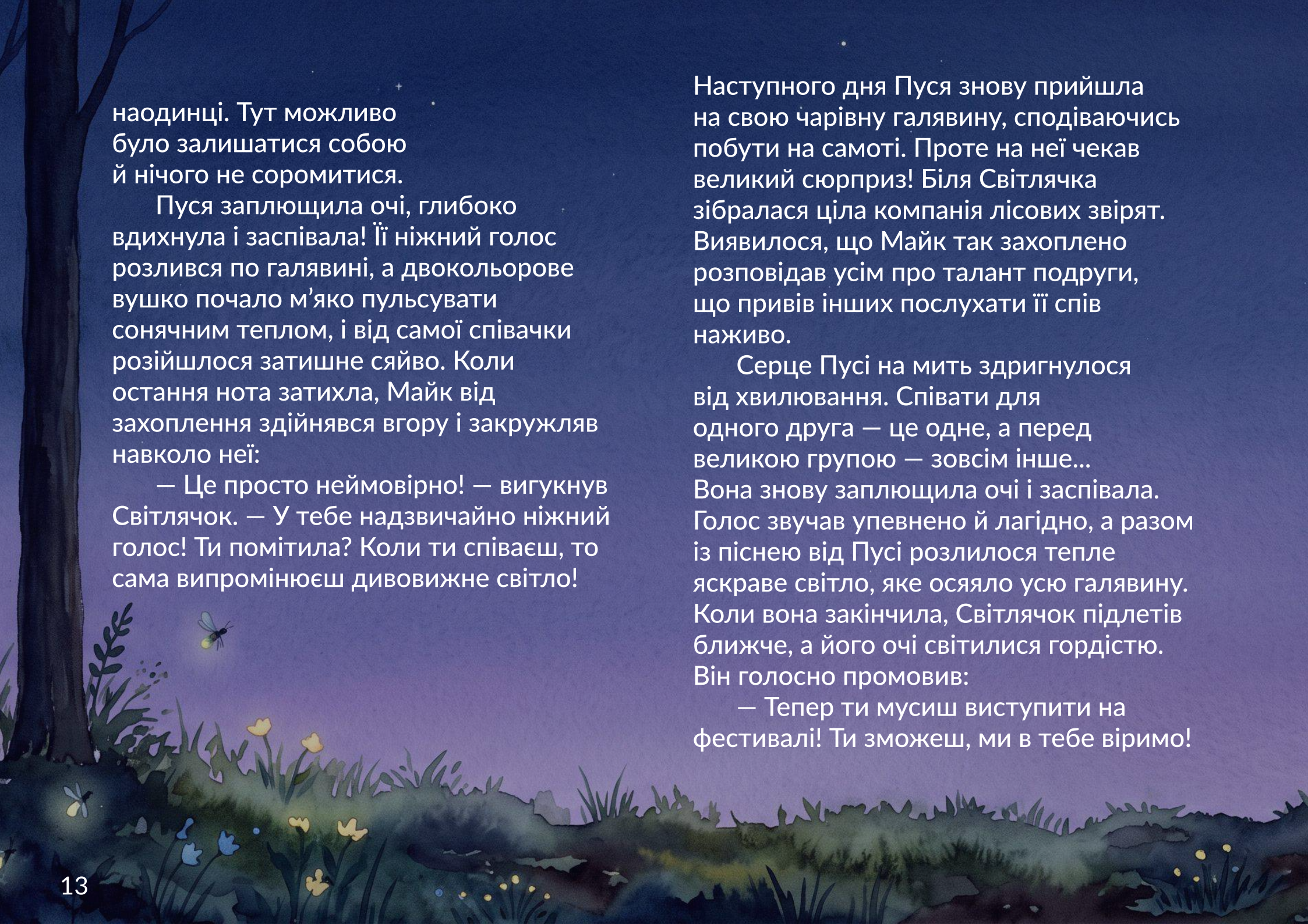
— Яка дивовижна краса! Твоє вушко
схоже на справжню райдугу!

— Яка ти унікальна й чарівна!
Ти просто неймовірна!

А ще колись Пуся познайомилась з
маленьким Світлячком на ім'я Майк.
Вони потоваришували, і Майк почав
завжди й усюди її підтримувати.
Коли було сумно, він світився
яскравіше, проганяючи нічні страхи.

Натхненна новими емоціями від
теплх слів і уваги перехожих,
Пуся нарешті наважилася
заспівати для свого найкращого
друга. Це сталося у таємному
місці серед лісу, де вона завжди співала

наодинці. Тут можливо
було залишатися собою
й нічого не соромитися.

Пуся заплющила очі, глибоко
вдихнула і заспівала! Її ніжний голос
розлився по галявині, а двокольорове
вушко почало м'яко пульсувати
сонячним теплом, і від самої співачки
розійшлося затишне сяйво. Коли
остання нота затихла, Майк від
захоплення здійнявся вгору і закружляв
навколо неї:

— Це просто неймовірно! — вигукнув
Світлячок. — У тебе надзвичайно ніжний
голос! Ти помітила? Коли ти співаєш, то
сама випромінюєш дивовижне світло!

Наступного дня Пуся знову прийшла
на свою чарівну галявину, сподіваючись
побути на самоті. Проте на неї чекав
великий сюрприз! Біля Світлячка
зібралася ціла компанія лісових звірят.
Виявилося, що Майк так захоплено
розповідав усім про талант подруги,
що привів інших послухати її спів
наживо.

Серце Пусі на мить здригнулося
від хвилювання. Співати для
одного друга — це одне, а перед
великою групою — зовсім інше...
Вона знову заплющила очі і заспівала.
Голос звучав упевнено й лагідно, а разом
із піснею від Пусі розлилося тепле
яскраве світло, яке осяяло усю галявину.
Коли вона закінчила, Світлячок підлетів
ближче, а його очі світилися гордістю.
Він голосно промовив:

— Тепер ти мушиш виступити на
фестивалі! Ти зможеш, ми в тебе віримо!

Пуся відчула, як у неї зникають останні краплини страху. Вона щиро посміхнулася і впевнено кивнула.

Настав день фестивалю! Коли Пуся вийшла на сцену і заспівала, сталося диво: від звуків її голосу ліхтарики замиготіли в такт, а її яскраве рожеве вушко почало випромінювати м'яке, тепле світло.

Це було неймовірно красиво! Глядачі завмерли на хвилину, а потім... Потім вибухнули гучними оплесками!

Коли голова журі, поважний Маестро, піднявся на сцену, він розгублено розвів руками:

— Дорогі глядачі! У нас велика проблема... Серед сотень талантів ми загубили ім'я тієї, чий спів змусив наші серця завмерти. Ми так заслухалися, що забули записати її дані!

Члени журі кинулися шукати загадкову співачку. Вони заглядали за лаштунки, опитували інших учасників, але ніхто не міг сказати, як звати дівчинку. А знаєте, як знайшли Пусю? Її знайшли за голосом!

Зайченя тихенько сиділа в затишному куточку за лаштунками і напівголосно, майже пошепки, наспівувала свій улюблений мотив. Поважний Маестро зупинився, прислухався до чарівного звуку і попрямував за ним. Коли члени журі підійшли ближче, вони побачили Пусю, яка сиділа без шапки, а її двокольорове вушко м'яко випромінювало сонячне світло в такт мелодії.

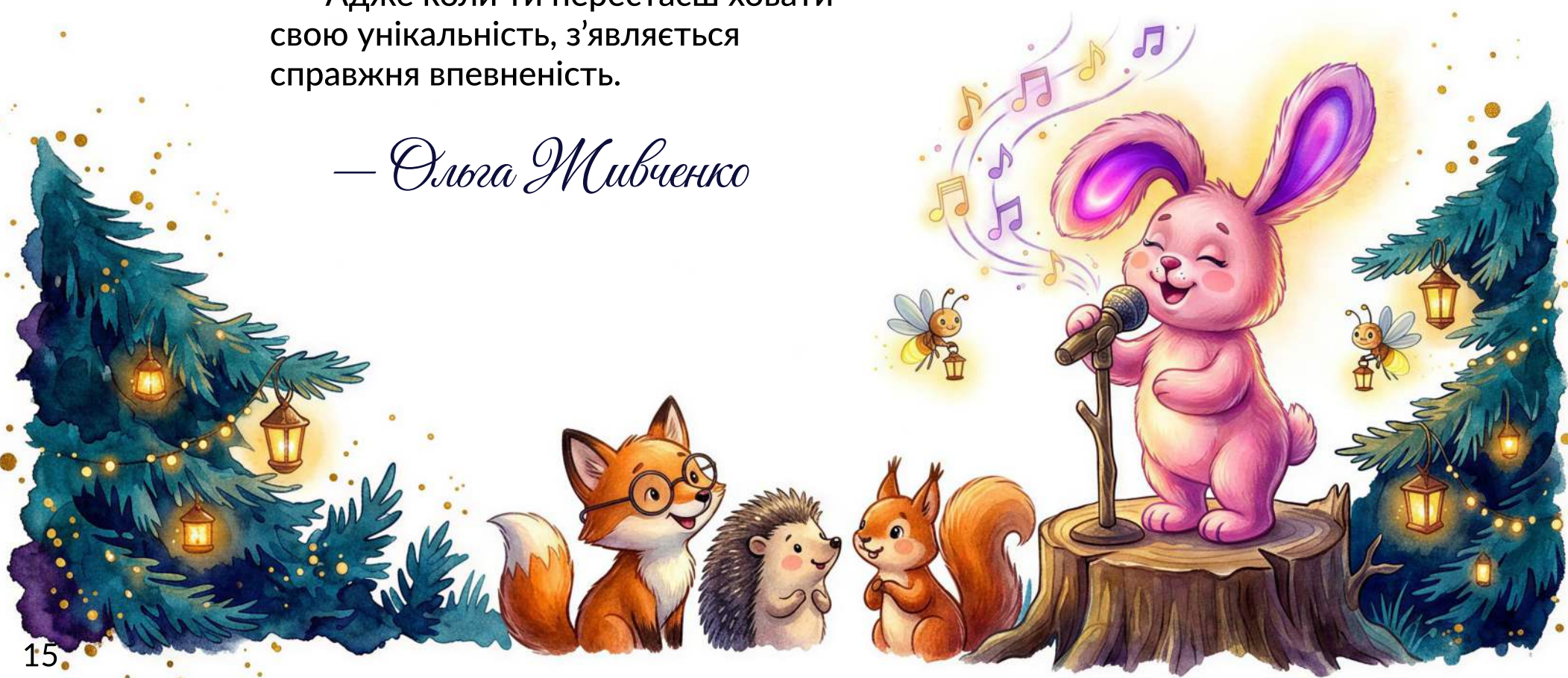
— Ось наша тендітна
переможниця!

Пуся стояла на сцені щаслива
та відчувала незвичну для неї гордість.

Відтоді вона більше не соромилась
і не ховала своє вушко, бо зрозуміла,
що її особливість — це її найбільша
сила.

Адже коли ти перестаєш ховати
свою унікальність, з'являється
справжня впевненість.

— *Ольга Живченко*

ПРОСЛУХАТИ

— МАРИНА ВОРОНЧИКІНА

«ДВА ВОГНІ ДРАКОНА»

Кажуть, кожен дракон народжується з двома вогнями.

Перший — Вогонь Сили. Він допомагає літати крізь бурі, захищати друзів і зігрівати тих, хто поруч.

Другий — Вогонь Бажання. Він спалахує раніше за думку і тихенько шепоче: «Хочу саме зараз!»

Маленькі дракони думають, що це один і той самий вогонь. Але ті, хто дорослішає, розуміють: справжня сила починається тоді, коли ти навчаєшся розрізняти їх.

Тайру вже виповнилося аж тринадцять років!

У цей день молоді дракони вирушали на Випробування Полум'ям. Усі були впевнені: треба показати силу, швидкість і могутність свого вогню.

Тайр був одним із найкращих. Його полум'я спалахувало яскраво й легко. Але була одна річ, яка його бентежила. Щойно він бачив щось гарне чи цікаве, всередині щось раптом смикалося в непереборне: «Хочу!...»

І це «хочу» взагалі не любило чекати.

Біля Гори Першого Полум'я жив Старий Срібний Дракон. До нього приходили за порадами навіть дорослі, але для юнаків він мав особливе

значення. Тайр повинен був звернутися до нього, щоб зрозуміти, як здобути справжню силу.

І ось час настав!

Мудрець довго дивився на Тайра своїми спокійними очима:

— До заходу сонця повернися, — промовив він.

Та більше нічого взагалі не сказав...

Тайр жваво здійнявся в небо.

— Отже, це і є випробування? — зухвало подумав він. — Перемогти когось? Знайти щось особливе?

Але ж навколо були лише скелі, вітер і тиша.

Через деякий час польоту та кружлянь Тайр почав бавитись, хизуючись крилами, але несподівано

щось блимнуло десь неподалік... Він почав кружляти над місцем та побачив кристал!

Глибокий, синій, він ніби світився зсередини!

Полум'я в грудях ворухнулося.

— Бери... — почувся тихий голос.

Тайр різко озирнувся.

...Нікого.

— Та бери! Він же просто лежить!

Із його подиху вискочила маленька жаринка, закружляла в повітрі й перетворилася на крихітну істоту.

— Нарешті! — весело вигукнула вона.

— Я — Іскорка! Якщо чогось дуже хочеш, навіщо чекати?

— Це чуже, — відповів Тайр.
— Чуже, не чуже... Зате яке красиве!
Вона підморгнула.
— Потім повернеш. Може...

Полум'я в грудях спалахнуло
сильніше. Тайр вже майже простягнув
лапу... Та раптом побачив напис:
«Власність Хранителя».

Він завмер.

— Ну й нудний ти... — пробурмотіла
Іскорка.

І тієї ж миті кристал розтанув
у повітрі, наче ранковий туман.

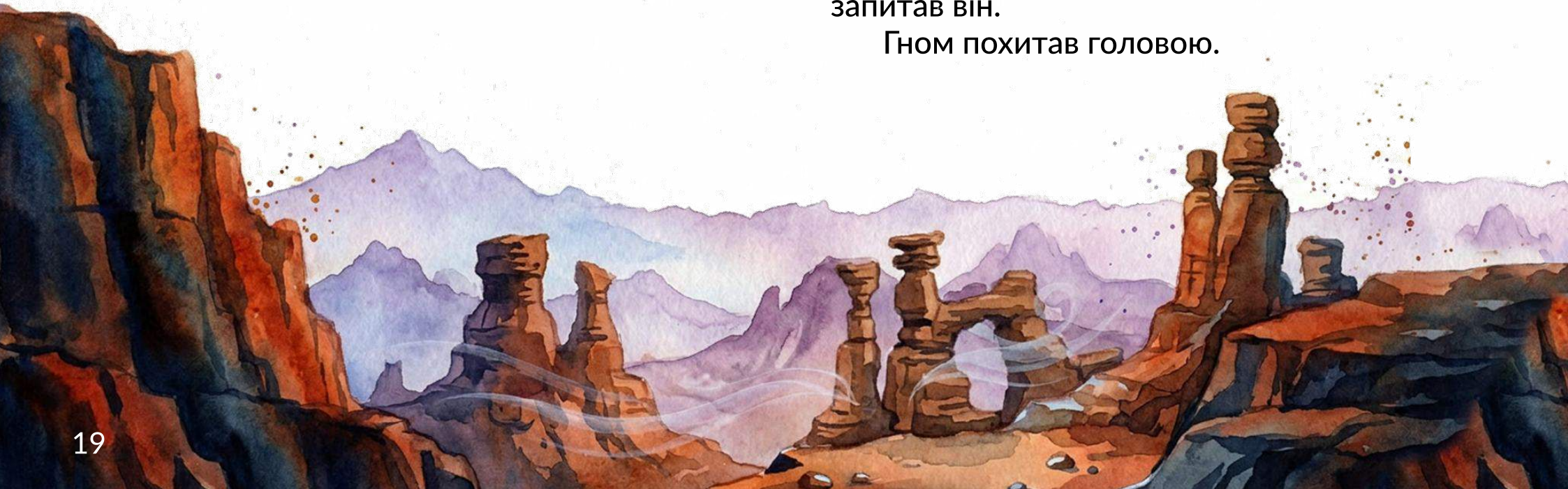
— Це нечесно! — обурилася Іскорка.
— Ти ж хотів!
— Хотів, — тихо відповів Тайр.
— То чому не взяв?
— Бо почув своє «хочу» швидше, ніж
встиг подумати.

Іскорка нічого не відповіла, лише
полетіла поруч.

Невдовзі, дуже втомившись у
польоті, вони зустріли гнома. Той саме
діставав із печі духмяний пиріг.
Запах був такий смачний, що Тайр
мимоволі усміхнувся.

— Можна шматочок? — чемно
запитав він.

Гном похитав головою.

— Сьогодні ні, друже.

Іскорка одразу пожвавішала.

— Ну, скажи, що це несправедливо!

Скажи, що ти дуже хочеш! І покажи,
як ти засмутився!

Полум'я в грудях Тайра спалахнуло,
йому й справді дуже хотілося образитися,
але він повільно видихнув.

— Дякую, що відповіли, — сказав
він та рушив далі.

Іскорка мовчала майже хвилину.

— Це було... незвично, — нарешті
прошепотіла вона.

Стежка ставала дедалі вузкою.

Попереду маленький їжачок насили котив
дерев'яний візочок із яблуками. Колеса
раз у раз застрягали між камінням.

Тайр глянув на сонце. До заходу
залишалося зовсім небагато.

Полум'я всередині замерехтіло
від занепокоєння...

— Ну ж бо! — вигукнула Іскорка. —
Якщо він не поспішає, це не означає,
що ми теж повинні чекати!

— Перепрошую, — сказав Тайр.

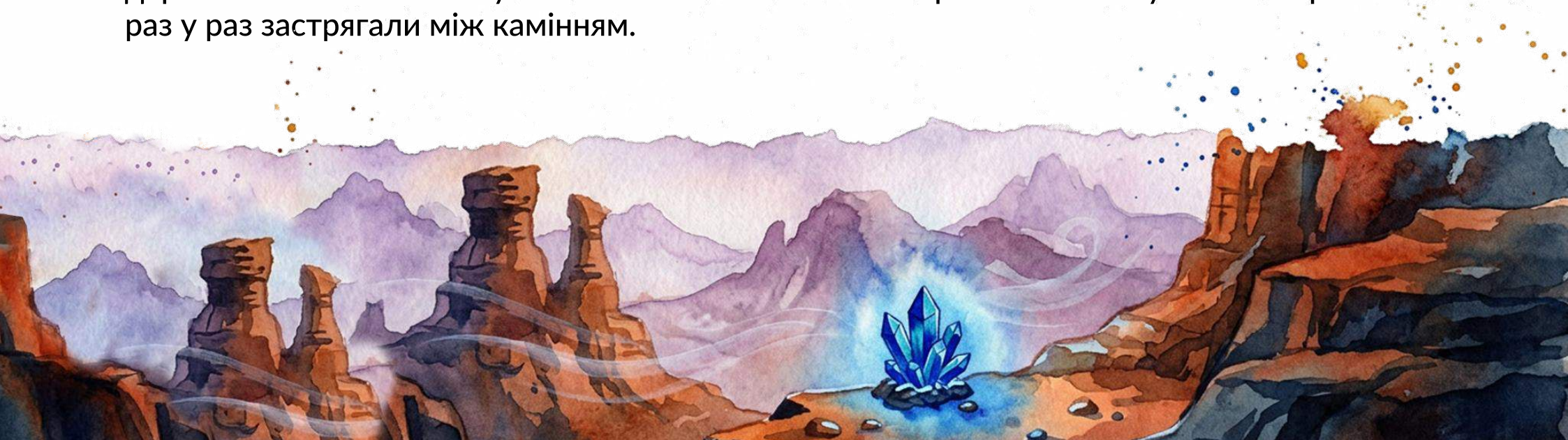
Їжачок не почув.

— Голосніше! Або просто обійди!
Стежка була надто вузькою. Полум'я
в грудях спалахнуло ще дужче.

— Він тебе затримує! Посунь його!

Тайр стиснув зуби.

— Та відійди ж! — різко вигукнув він
і необережно штовхнув їжачка крилом.

Візочок перекинувся, яблука
покотилися схилом. Запала тиша,
лише вітер шумно вештався навколо.

Іскорка повільно опустилася на
камінь. Вона більше не усміхалася.

— Чому ти це зробив? — тихо
запитала вона.

— Бо... Бо він мені заважав!...

Тайр замовк. Потім похитав головою.

— Ні... Не через це. Я просто
розсердився. І мені здалося, що весь світ
має посунутися, бо мені важко.

Іскорка довго мовчала. Потім
подивилася на Тайра сумними очима.

— То це через тебе? — тихо запитав
він.

Вона лагідно похитала головою.

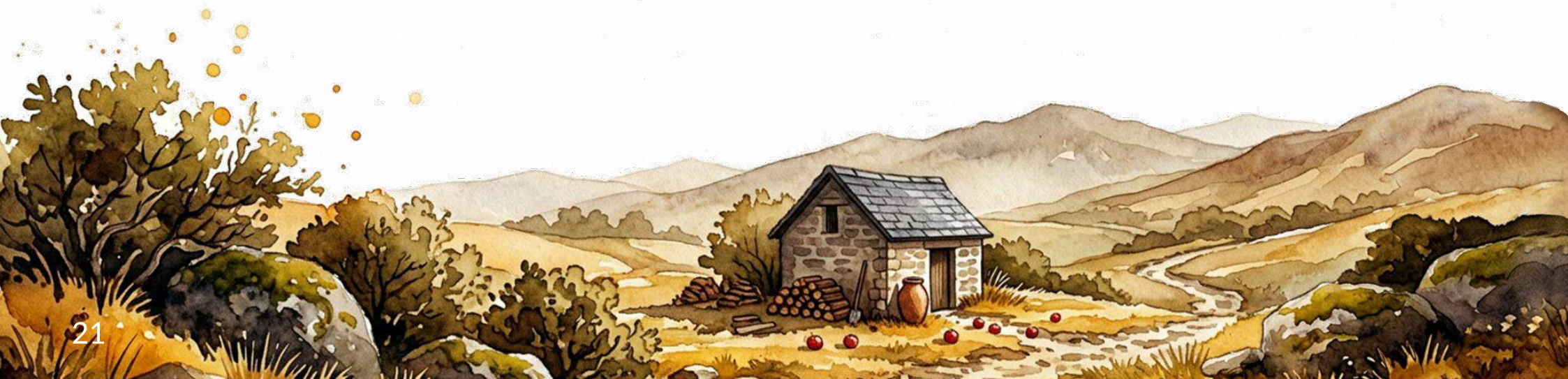
— Ні. Я лише запалюю маленьку
іскру, а куди полетить полум'я —
вирішуєш ти.

Вона помовчала ще трохи.

— Я приходжу не лише тоді, коли
ти чогось хочеш. Я поруч, коли тобі
прикро та страшно, коли тебе
не розуміють та коли ти сердишся,
кричиш та штовхаєшся. Я завжди поруч.

Вона усміхнулася.

— І знаєш... Я зовсім не хочу зникати.
Завдяки мені ти помічаєш красиві речі,
мрієш, ставиш запитання, смієшся,
вигадуєш та досліджуєш світ. Я не лише
про «хочу». Я ще й про «цікаво»...
Без мене ти був би дуже правильним...
Але не зовсім живим.

Тайр довго мовчав та дивився кудись... Як шукав щось... Потім нарешті підійшов до їжачка.

Разом вони збирали яблука, ставили візочок на колеса й тягнули його до самого кінця стежки, як справжні друзі!

— Пробач мені, будь ласка, — тихо перепросив Тайр.

Їжачок доброзичливо посміхнувся.

— Добре, що ти повернувся.

Тайр не одразу зрозумів ці слова. Та дорогою далі відчув, що повернувся не лише до їжачка. Він повернувся до самого себе!

Коли вони знову залишилися самі, Тайр простягнув свою сильну руку, а Іскорка легесенько застрибнула на неї.

— Знаєш... я такий радий, що ти є...

— Справді?

— Так, але тепер ми завжди будемо літати разом! Не наввипередки! А поруч!

Іскорка засміялася:

— Домовилися!

І цього разу вона не полетіла вперед, а лише тихесенько вмостилася на його плечі.

Коли сонце торкнулося горизонту, Тайр повернувся до Гори Першого Полум'я. Старий Срібний Дракон чекав на нього.

— Що ти сьогодні переміг? — запитав він.

Тайр довго думав...

— Анічого, — з легкою посмішкою відповів Тайр. — Я просто вперше не дозволив своєму полум'ю керувати мною.

Старий уважно подивився на нього, потім на Іскорку, і ледь помітно усміхнувся...

— Бережи її.

Тайр здивовано кліпнув...

— Ти... її бачиш?

— Звісно! Кожен дракон народжується зі своєю Іскоркою. Просто не кожен встигає з нею подружитися.

Тайру нічого й не залишилося, як усміхнутися.

Дорогою додому вони вже летіли поруч. Уперше — не наввипередки, а разом.

Кажуть, кожен дракон народжується з двома вогнями. Та одного дня він розуміє: справжня сила з'являється тоді, коли обидва його вогні летять в одному напрямку.

Марина Ворончихіна

ПРОСЛУХАТИ

— НАТАЛІЯ ПОПОВА

«ЯК МОЖНА ПРИДБАТИ ЩАСТЯ»

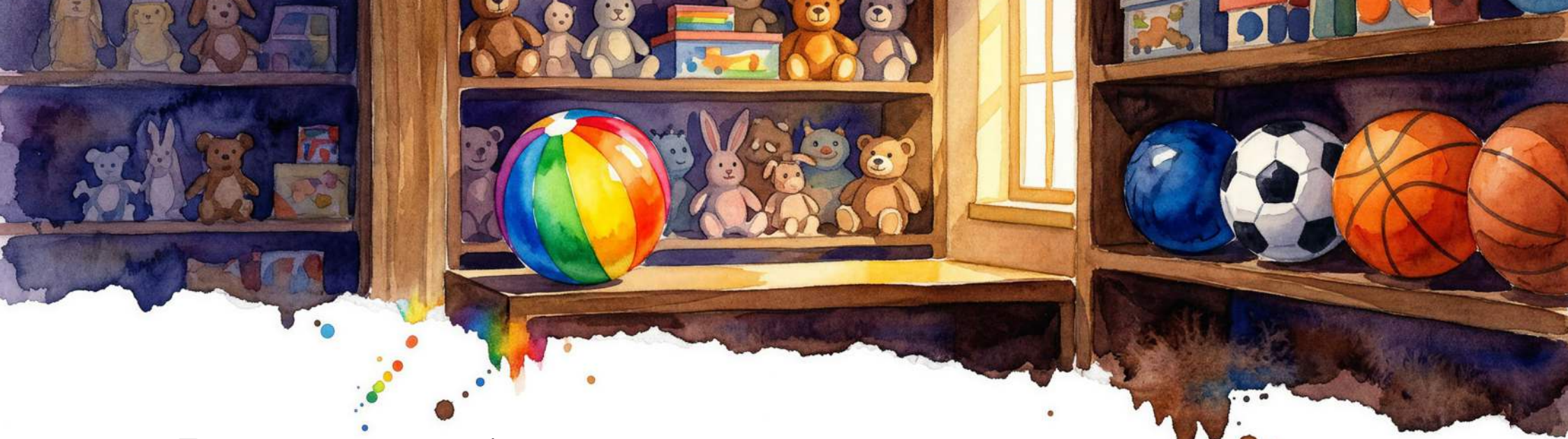
Був чудовий, гарний ранок. Пройшов дощик, і через хмаринки пробивалися сонячні промінчики. Один промінчик пройшов через вікно магазину іграшок та потрапив у кошик з різнокольоровими маленькими м'ячиками та нагрів своїм теплом один, той, що лежав зверху; від цього він пожвавив та став розглядати все навколо.

Біля нього, у кошику, лежали такі ж самі маленькі м'ячики, вони всі були яскраві та різних кольорів. Більшість мали два кольори або три, а деякі навіть чотири, саме вони здавалися

найгарнішими. Прикро було від того, що себе він не міг побачити та не знав, скільки кольорів мав сам. Від цього нагрітий сонячним променем м'ячик засмутився, бо йому здавалося, що він не гарний, а якийсь — звичайний.

Проте Промінчик радісно стрибав по всьому магазину та торкався кожної іграшки. Він торкнувся полицки, де лежали футбольний, баскетбольний та волейбольний м'ячі — вони були такі великі і гарні, а головне — комусь потрібні, а саме спортсменам, тож їм нічого було хвилюватися, вони лежали величаві та пихаті й чекали свого покупця.

Торкнувшись кожної іграшки,
промінчик повернувся до кошика.
Помітивши зміну настрою у м'ячика,
він зупинився, придивився до нього
та якимось м'яко промовив:

— Те, що ти відчуваєш, зветься
заздрістю, і вона приходить тоді, коли
ми перестаємо радіти тому, що маємо,
та починаємо порівнювати себе з іншими.

— І що мені тепер завжди доведеться
жити з цією заздрістю в своєму серці? —
засмучено відповів м'ячик.

— Ні, тільки доти, доки ти дозволяєш
їй жити в ньому. Ось подивись на той
пляжний м'яч: він такий великий
та яскравий, бо надутий повітрям.

Він хвастає цим та зневажає інших.
Він всім уже п'ятий рік говорить: «Мене
скоро куплять, і я поїду на море», але він
навіть не уявляє, що як його куплять,
то відразу здують повітря, і він стане
схожий на хустинку. І саме в такому стані
він поїде на море чи річку, озеро, або
буде лежати біля басейну на подвір'ї.

— Ти хочеш сказати, що бути великим
і потрібним — це не одне й те ж саме?

— Так.

Розмова з промінчиком спонукала
до довгих роздумів, але саме в цей час

магазин відчинився, і з'явилися перші покупці. Це була бабуся з онуком, який заїхав до магазину на самокаті і зачепив ліктем кошик. Хлопчик злякано вигукнув:

— Ой, Масік! (Буква «ч» ще не давалася дитині).

На що бабуся, не повертаючи голови, промовила:

— Навіщо він тобі треба? У тебе їх вже вдома сто штук вештається!

Від цих слів м'ячик засумував. Раніше він мріяв, щоб його якнайшвидше купили, а тепер стало страшно знов стати сто першим м'ячиком і десь валятися серед багатьох непотрібних іграшок.

— А яким ти хотів би бути? — запитав промінчик.

М'ячик замислився та відповів:

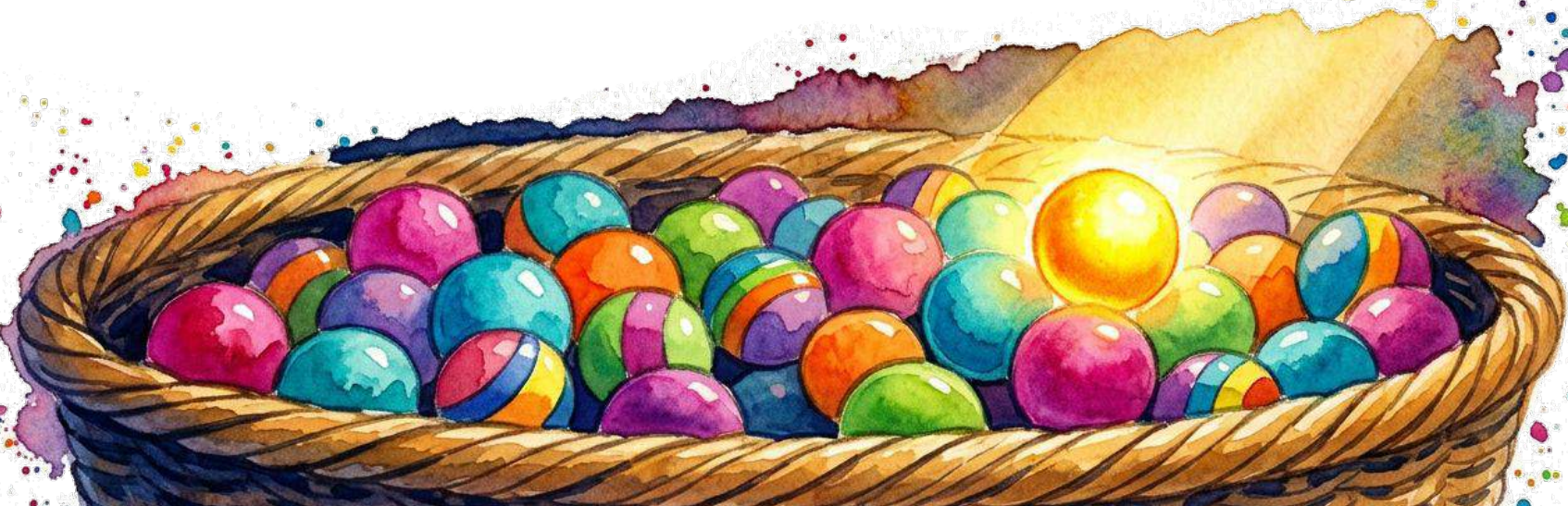
— Мабуть, другом... Мені хочеться завжди бути потрібним, але я навіть не знаю, хто я? Іграшка, антистрес чи просто м'ячик?

Промінчику захотілося заспокоїти його, і він лагідно торкнувся, і Масік засяяв різними барвами.

В цей час до магазину зайшла матуся з візочком. Малюк звернув увагу на яскравого м'ячика та радісно вигукнув: «Масік!»

— Це про мене? — запитав м'ячик.

— Так, — підтвердив промінчик.

— Тепер у мене є ім'я?

— Є, і воно гарне!

«Масік» відчув, як його серце наповнилося теплом, яке йшло не від промінчика, а від радості в душі. Тепер йому було байдуже, якими гарними були його сусіди, бо він став потрібним — його помітили, йому навіть дали ім'я!

В такому піднятому настрої пройшли ще декілька годин очікування. До магазину забігла дівчинка Ліна, яка поспішала на гурток малювання. Саме сьогодні у однієї її подружки був день народження, і їй дуже захотілося привітати іменинницю. Грушей у Ліни було мало, тільки те, що мама дала на морозиво, тож вона підбігла до прилавка з найдешевшими товарами і відразу звернула увагу на «Масіка», бо він був не тільки яскравим, а й якимось надзвичайним. Ліна і сама не розуміла, чому обрала його, а коли той опинився в долонях, то відчула лагідне тепло та відверту радість.

Так «Масік» радісно вийшов з магазину, зручно вмостившись у долоньках Ліни, а сонячний промінчик стрибав поряд, намагаючись підтримати його в цьому новому для нього житті.

Промінчик відчував також, як Ліна хвилюється, бо не знає, чи сподобається іменинниці її подарунок, тож він лагідно торкнувся її та тихенько запитав:

— А ти хочеш подарувати «Іграшку», «Антистрес», «М'ячик» чи свою доброту?
Ліна усміхнулася.

— Здається... доброту...

— Тоді немає чого хвилюватися, бо добрі подарунки завжди приносять радість та відчуття щастя!

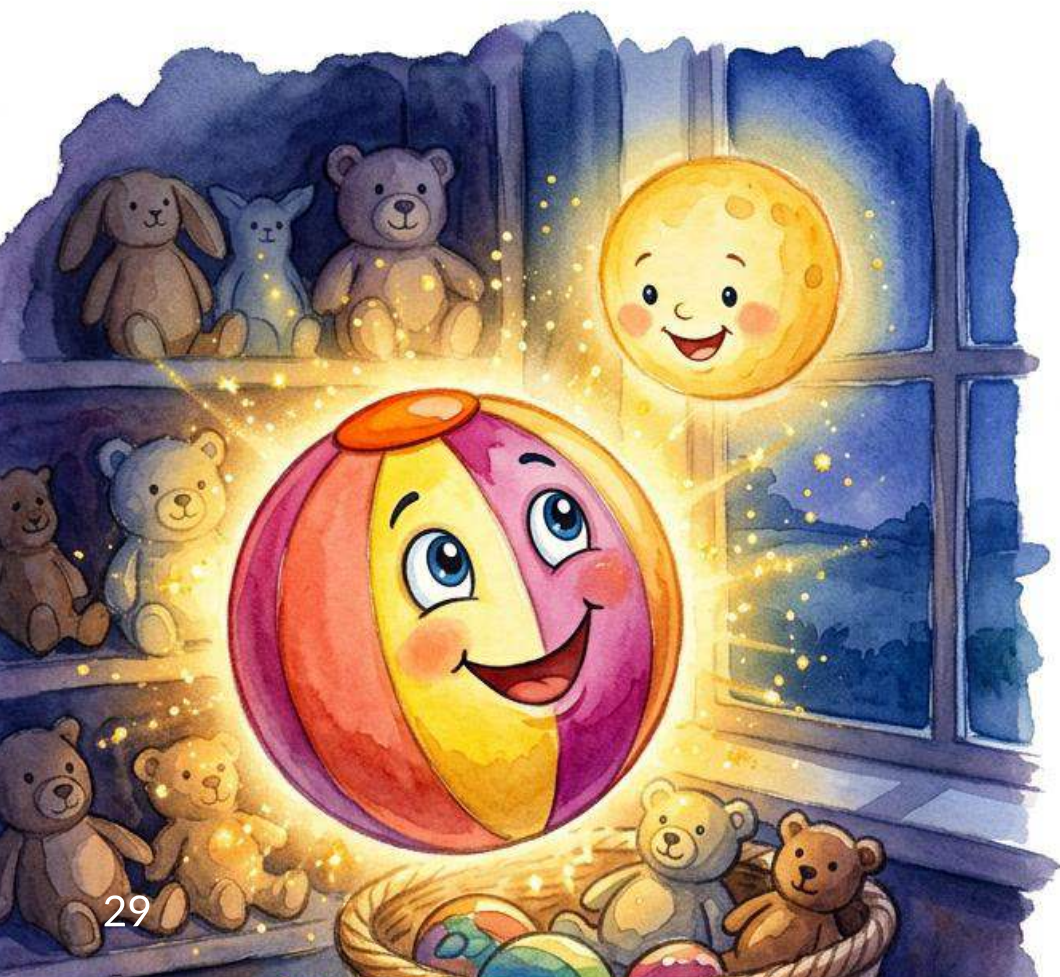
«Масік» уважно слухав та дивувався, що люди можуть дарувати одне одному не тільки речі, а ще й те, що можна побачити лише в очах та на обличчі...

Ліна, ледве стримуючи подих, нарешті добігла та підійшла до іменинниці.

— Вітаю тебе та бажаю щастя! — вона протягла долоньку, і щасливий м'яч опинився у руках іменинниці.

— Дякую! Він такий гарний та... теплий!

Вона хвилинку потримала м'ячика та навіть не помітила, як «Масік» став стрибати від радощів спочатку в її долонях, а потім до інших дітей, на обличчях яких від цього розквітали усмішки.

З кожним стрибком він все більше наповнювався теплом дитячих сердець.

«Масік» відчував щастя.

— Я віддаю тепло, але його в мені стає ще більше!

Промінчик лагідно засміявся.

— Бо любов не схожа на морозиво, яке закінчиться, якщо його з'їсти.

— А на що вона схожа?

— Скоріше на сонечко, бо чим більше воно світить, тим світліше стає навколо.

— Тож ти тепер знаєш, як можна придбати щастя?

— Так.

— І як?

— Спочатку я думав, що для цього треба бути красивішим за інших. Потім, що потрібно бути дорожчим... більшим... важливішим... кращим...

— І що ти зрозумів тепер?

— Тепер я розумію, що любов живе не в красивих словах, а у добрих вчинках. Ліна не купила морозива для себе, вона ним пожертвувала, щоб зробити подружку щасливою.

Промінчик усміхнувся «Масіку»
та лагідним тоном додав:

— Любов завжди пов'язана
зі словами «давати» та «дарувати».

— А щастя?

— А щастя душа починає відчувати
тоді, коли любов доторкається
до іншого серця.

Так «Масік» зрозумів, що хоче бути
схожим на сонце, бо воно нікого не
порівнює, нікому не заздрить
та ніким не пишається.

Воно щодня дарує своє тепло
кожному!

Наталія Понова

ПРОСЛУХАТИ

— ЛЮДМИЛА ШАМРАЙ

«МУРЧИК І КЛУБОЧОК ХВИЛЮВАННЯ»

Жив-був котик, якого звали Мурчик. Він жив разом із мамою, ходив до школи й цікавився всім навколо. Руденький, схожий чи то на мандаринку, чи то на сонечко, Мурчик дуже любляв обійматися. Йому подобалося притулитися до когось, відчувати тепло й муркотіти від щастя.

Руде кошеня дуже любляло рахувати хмаринки й вигадувати, на кого вони схожі. А ще він швидко бігав, лазив по деревах і наздоганяв пух кульбабок, який розлітався від подиху вітру.

Та була в Мурчика одна особливість. Його «няв» звучало не так впевнено, як у інших кошенят. А коли він хвилювався, усередині прокидався Клубочок, який

наче забирав силу його голосу. І хоча мама розуміла свого сина з пів погляду, поруч з іншою малечею він ніяковів. Проте йому дуже кортіло підійти й познайомитися. Разом побігати на дитячому майданчику, поганяти м'яча чи придумати нову гру. Але щоразу, коли Мурчик був готовий сказати: «Привіт», його «няв» ніби ховалося десь усередині.

Іноді йому навіть не хотілося виходити на вулицю. Він часто залишався вдома або ховався за мамою, коли вони зустрічали когось дорогою. А якщо на майданчику було багато кошенят, міцно тримав маму за лапку й не поспішав відходити від неї.

Якщо й наважувався відійти — лише так, щоб бачити маму.

Мурчик часто уявляв, як разом із іншими кошенятами ганяє м'яча, сміється й придумує нові ігри. Та щойно Мурчик наважувався зробити перший крок, прокидався Клубочок хвилювання. Він ніби шепотів: «А якщо тебе не зрозуміють?»

Одного дня Мурчик із мамою прийшов на дитячий майданчик. Як завжди, він обрав гойдалку, з якої було видно маму. Мурчик спостерігав за кошенятами, які грали в м'яча, коли до нього застрибав маленький Горобчик.

— Привіт! — сказав Горобчик.

Мурчик здивувався. Він навіть озирнувся, та Горобчик дивився саме на нього. Клубочок хвилювання одразу став більшим. Але дитині дуже хотілося, щоб Горобчик почув його. Він глибоко вдихнув, спочатку тихо, а потім голосніше відповів:

— Привіт.

— Можна я поклюю це насіння? — запитав Горобчик.

Мурчик розгубився. Яке насіння? Він опустил погляд, та раптом помітив біля своїх лапок кілька соняшникових зерняток і відповів:

— Будь ласка.

— Дякую! — зрадів Горобчик.

— А як тебе звати?

Мурчик прислухався до себе. Клубочок вже не здавався таким великим.

— Я — Мурчик.
— Приємно познайомитися,
а я Горобчик.

Горобчик не поспішав.
Він любив поговорити.

— Ти тут сам?
— Ні, — відповів Мурчик.

Клубочок хвилювання ще нагадував
про себе. Та Мурчикові було цікаво
розмовляти з Горобчиком.

— З ким ти прийшов? — продовжував
питати Горобчик.

— З мамою.

Мурчик показав лапкою в її бік.
Мама дивилася на них і усміхалася.

Невдовзі Горобчик полетів, а Мурчик
задивився на кошенят, які кидали одне
одному м'яч.

Раптом м'яч покотився до його лапок.
За мить до Мурчика підбігло біленьке
кошеня.

— Привіт! Дякую, що спіймав м'яча.
Хочеш погратися з нами?

Клубочок хвилювання знову виріс.
Мурчик мовчки віддав м'яч. Кошеня
побігло назад. Та за кілька кроків

озирнулося й помахало Мурчикові лапкою, ніби запрошуючи до гри. Мурчик подивився на маму. Вона зустріла його погляд і ледь помітно кивнула. Здавалося, її очі говорили: «Спробуй». Мурчик зробив перший крок.

Клубочок хвилювання заворушився, Мурчик на мить завагався. Та біленьке кошеня кинуло йому м'яч. Руде кошеня легко його спіймало, і Клубочок став зовсім непомітним. Потім вони разом з'їжджали з гірки, бігали наввипередки, гралися у схованки. Мурчик навіть

не помітив, як пролетів час. Йому було легко й весело. Колись про це він лише мріяв.

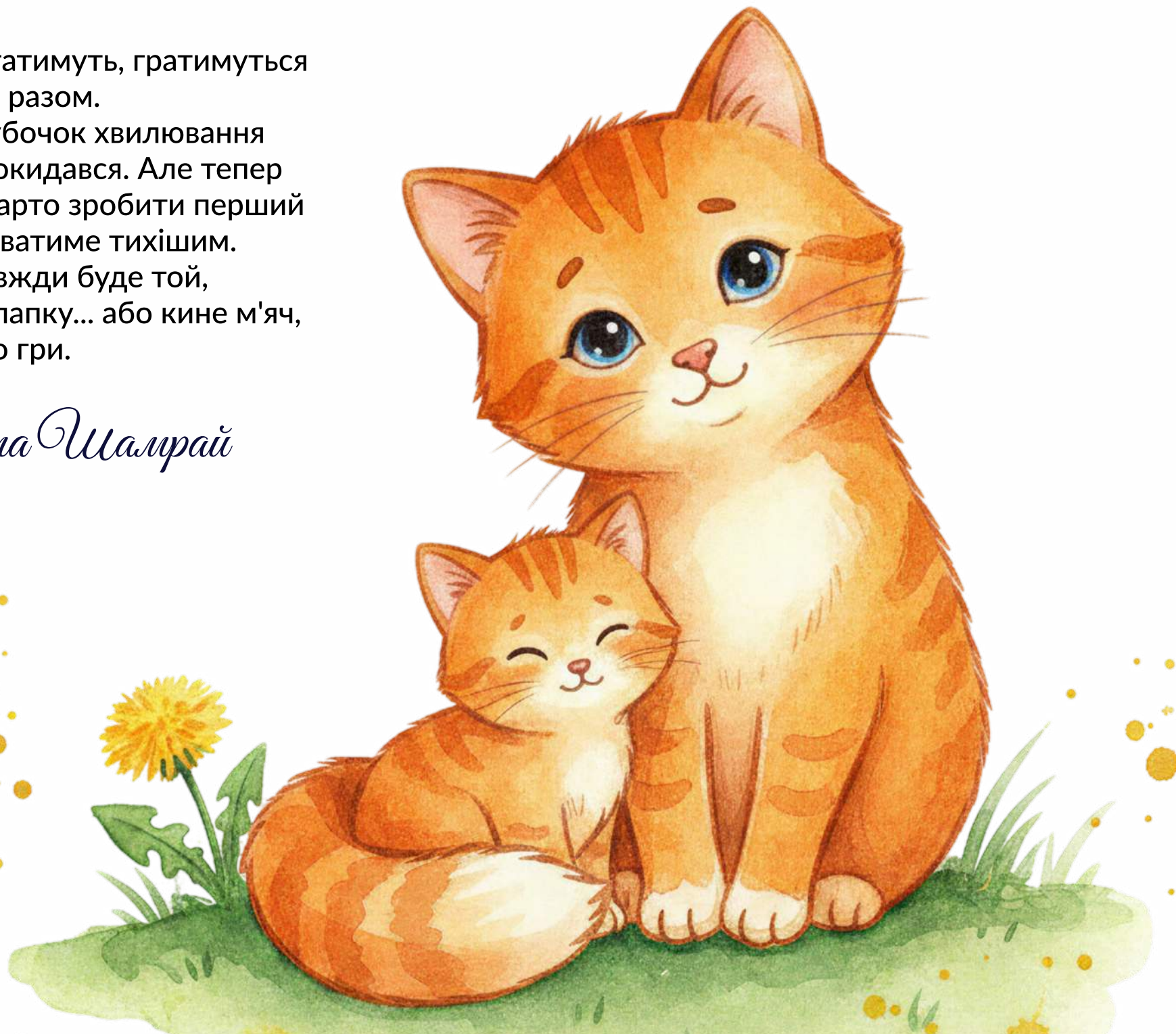
Мурчик зрозумів, що Клубочок хвилювання вже не впливає на його здатність розмовляти. Він подивився на маму. Її очі світилися радістю. Неподалік Горобчик перестрибував з гілки на гілку й цвірінькав. Він теж радів за Мурчика. А Мурчик думав, що наступного разу захопить із собою насіння, щоб пригостити Горобчика. І що зустріне біленьке кошеня.

І вони знову бігатимуть, гратимуться
й сміятимуться разом.

Відтоді Клубочок хвилювання
час від часу прокидався. Але тепер
Мурчик знав: варто зробити перший
крок — і він ставатиме тихішим.
Адже поруч завжди буде той,
хто простягне лапку... або кине м'яч,
запрошуючи до гри.

Людмила Шалрай

ПРОСЛУХАТИ

— АНЖЕЛІКА ЛЮБЧА
«ЗЦІЛЮЮЧА
ДРУЖБА»

Незвичайна історія нещодавно відбулася в китайському зоопарку.

Коли Хао Сін ще не народився, а спокійно лежав в маминому животику, мама дуже любила їсти фрукти, а найбільше — яблука.

Час йшов, траплялися дива, але нарешті Хао з'явився на світ, а з кісточки почав рости маленький паросток. Це була яблунька.

Десь через одинадцять років Хао вже спокійно вилазив на деревце і обіймав його.

Хао був незвичайною пандою — білий, без чорних плям...

А мама? Мама просто його любила! Та хоч би що не сталось, він був для неї найкращим! І відсутність плям аж ніяк не заважала її дитині бути ніжною, доброю та веселою.

Панденя Хао любляв обійматися, бачив світ добрим та світлим. Він завжди обіймав матусю, людей, які приносили їжу, навіть сонячних зайчиків, які будили зранку, намагався спіймати та обов'язково обійняти! Та вони тільки весело сміялися, лоскотали і скакали далі. Непосидючі які!

А скільки часу Хао проводив коло яблуні... Деревце раділо, коли він приходив, залазив та лежав на ній.

Яблунька розповідала різні цікаві історії, які звідусюди приносив їй вітер, новини з усього зоопарку, що почула від горобців.

Панденя сміявся з її розповідей та весело катався клубочком біля деревця.

Але ж пандочки завжди голодні, і Хао не був винятком...

Якось, прокинувшись вранці, панденя почав шукати, що б його поїсти смачненького. Зоопарк ще дрімав, але він не міг чекати! Він почав своє полювання!

Раптом почулось:

— Хао Сін, добрий ранок, подивись, будь ласка, сюди!

Ведмежа підняв голову, і з його рота вирвалося:

— Bay!

Яблуня Хао зацвіла гарними білими квітами. Панденя вмостився коло неї на траві і довго милувався квіточками. Потім видихнув, обійняв деревце і сказав:

— Ти дуже гарна, я тебе люблю!

— І я тебе! — прошепотіла листям Яблуня.

Одного дня Хао почув від горобців, що поруч будуватимуть новий павільйон для тварин.

— Як цікаво, — подумало панденя...

Хао не те щоб був дуже сміливим, але його неймовірно тягнуло до всього нового! Тому рішення було прийнято миттєво — піти та подивитися на будівництво і... Несподівано, навіть для себе, панденя захопився цим видовищем!

Екскаватори, машини, люди... Все гуркотіло, гуло й рухалось. Він навіть забув про подругу. Цілими днями сидів і дивився, як будується павільйон.

Нарешті приїхав великий фургон та привіз мешканців у це неймовірне житло. А то були насправді дивні, червоні панди! Хао таких взагалі ніколи не бачив...

Збентежений панда підійшов до огорожі і дивився на нових сусідів, роздумуючи, чи вдасться потоваришувати з такими дивними істотами?

Наступного ранку він так поспішав, що знов забув привітатися з подругою, а швиденько пішов до сусідів знайомитися. Він довго ходив навкруги, товкся поряд, але нарешті переборов свою сором'язливість та наважився сказати:

— Привіт, я Хао Сін, люблю їсти бамбук.

Який він був здивований та наскільки йому стало легше, коли у відповідь він почув зовсім неворожу, привітну та приємну відповідь:

— Привіт, я Румі, а це моя сестра Куна. Скажи, чи добре тут годують?

— О так, — сказав Хао. — Тут дають такий ніжний і соковитий бамбук!

Він розмовляв із запалом, бо дуже вже хотів знайти нових друзів.

— А я знаю смішну історію про кухаря, який так махав на горобців, що перекинув свою локшину...

Хао, не втримавшись, смішно зігнувся і покотився по траві, як перевернута каструля.

— Я теж знаю смішну історію, — згадала Румі.

Так вони сиділи та розмовляли дуже довго, аж доки настав вечір. Коли мама погукала Хао на вечерю, він пройшов повз яблуню і навіть не помітив, що деревце похилило листочки і квіти майже всі опали.

Зранку панденя прокинувся, потягнувся, згадав, як вчора весело було з новими подружками, але коли подивився на яблуню, то побачив, що вона стала зовсім іншою і дуже сумує.

— Що таке, ти захворіла? — занепокоївся Хао.

Та яблунька мовчала. Коли він притулився до стовбура, то почувся стогін, а потім якийсь хрускіт.

— Ой-ой-ой! — злякався Хао. — Треба щось робити!

Він не знав майже нікого, хто міг йому щось підказати, тому пішов до старого ворона, який завжди допомагав мудрими порадами:

— Дідусю, будь ласка, підкажіть,
що робити! Моя подруга яблуня
захворіла і всередині щось хрумтить...
Хрум, хрум...

Ворон кашлянув і похитав головою:

— Так-так, Хао. Кажеш: хрум, хрум?
Треба тепер пошукати чарівника дятла.
Він врятує яблуню від черв'яка, який
заліз під кору й гризе дерево. Звернись
до горобців, вони з ним знайомі, може,
й покличуть.

Хао дуже зрадів такій пораді!

— А й справді! Може, дядько
Дятел і допоможе!

Панда повернувся до горобців,
які недалеко від них сиділи на паркані
і гомоніли про кулінарний фестиваль,
який нещодавно відбувся поруч
із зоопарком.

— Агов, хлопці, допоможете?
Покличте, будь ласка, дядька Дятла,
моя подруга яблуня захворіла...

Горобці погомоніли трохи, мов про
щось там базікають, але швиденько
покликали Дятла, та незабаром він вже
був тут. Хао не барився та відвів його
до яблуні. Той сів на гілку і почав
слухати.

— Так і є, друже, личинки під корою,
то ще ті мешканці! Та не турбуйся, все
буде добре.

Він почав швидко стукати по дереву
і скоро витягнув личинку жука-короїда.
А потім ще одну, і ще...

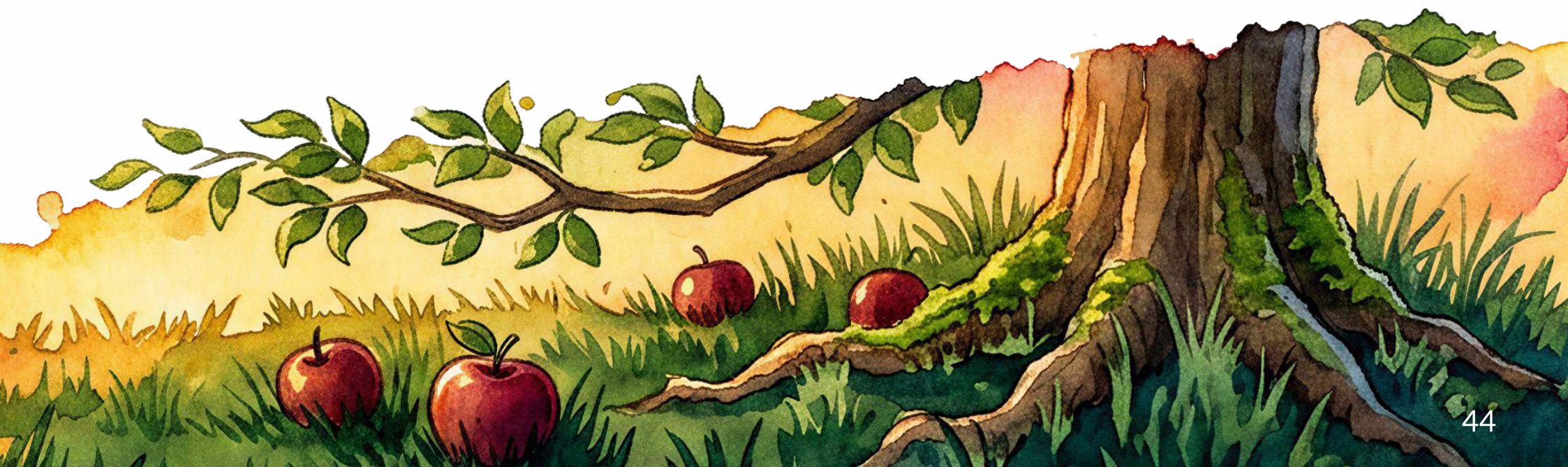
— Остання! — сказав він і, крикнувши
на прощання: — Бувайте здорові! —
полетів у справах.

А Хао обійняв яблуню і тихенько
заспокоював її, що тепер все буде гаразд,
все швидко загоїться, а вона виросте
великою й дуже гарною.

Він ще довго сидів коло яблуні,
гладив її шорстку кору і говорив:

— Пробач мені, я так захопився
новими друзями, що геть про тебе забув.

Яблунька легенько шелестіла
листочками:

— Я не сердилась, мені лише було сумно без тебе...

Відтоді Хао щоранку спочатку вітався зі своєю подругою, обіймав її міцно-міцно, а вже потім біг до Румі та Куні. А вечорами вони збиралися разом коло яблуні, слухали історії, які приносив вітер, сміялися з новин горобців і ласували стиглими яблуками.

Хао зрозумів одну важливу річ: нові друзі можуть зробити життя цікавішим, але справжню дружбу потрібно берегти. Бо той, хто пам'ятає про своїх друзів, ніколи не залишиться сам.

Анжеліка Любча

— АНЖЕЛА ПОПОВА

«РАВЛИК- ЖУРАВЛИК»

ПРОСЛУХАТИ

Жив собі якось равлик із своєю сім'єю біля невеличкої річки. Його звали Журавлик. Але батьки і друзі звали його Журавчиком.

Журавчику було 10 років, він дуже любляв мандрувати і трошки бешкетувати. У Журавлика була дружня родина — мама, тато і бабуся. Він любив сім'ю і завжди намагався чимось допомогти. Батьки пишалися синочком, а бабуся балувала смаколиками.

Журавлик цікавився взагалі всім! Він завжди помічав неймовірну красу метеликів і знаходив дивовижні, яскраві камінчики всюди, де бував. Вечорами равлик мріяв про своє, особливе місце,

де він збере найбільшу у світі колекцію цих неповторних камінців!

Але несподівано цій мрії завадило лихо...

Однієї грозової ночі почалася жахлива злива! Все гриміло і блимала підступна блискавка! Журавлик не боявся негоди, але чомусь йому було тривожно. Занепокоєний, він звернувся до мами:

— Матусю, мені тривожно!

— Не хвилюйся, серденько... Ми всі поруч, все буде добре, йди-но обійму, — відповідала мама, але її голос був не такий впевнений, як завжди.

Її хвилювання було марним!
Дощик, який раніше був лагідний

і помірний, наче образився на сонечко і вирішив лити, щоб тільки його стихія панувала! Потроху води ставало все більше, тому, коли повз пропливав старий чобіток, було вирішено рятуватися на ньому. У чобітку було темно, але спокійно. Вітерець погойдував уявний корабель Журавчика, наче заколисуючи його. Прокинувся він від ласкавого промінчика і татового голосу, який завжди дарував йому спокій:

— Погляньте, чудове містечко, воно безпечне і затишне, перечекаємо негоду тут.

Журавчик відчув якийсь камінчик страху, начебто усередині нього з'явилась мушля, непомітна, але велика та незручна. Камінець усередині неї немов шепотів: «Тепер ти чужий», «Твої друзі далеко», «Не виходь нікуди». Журавчик у такі хвилини перетворювався на Равлика та ховався у мушлю. Але тим часом він вже не хотів знайомитися з іншими равликами та тихенько сумував за старими друзями.

Одного теплого раночку Журавчик, за звичкою, вирішив поповзти у пошуках незвичайних камінчиків. Він довго та уважно роздивлявся навколо, та несподівано почулося:

— О, привіт! А ти хто? Раніше тебе тут не бачив.

— Пр-привіт, — трохи невпевнено відповів Журавчик. — Так, я тут нещодавно.

— Ух ти! Я також тут новенький, ось шукаю нових друзів, бо одному якось несамовито та трохи сумно...

Так, слівце за слівцем, равлики ближче й познайомилися. Вони провели разом цілий день, аж поки сонечко не почало ховатися за обрієм. Наступного ранку Журавчик, сповнений натхненням, вирішив, що, навіть якщо домівка тимчасова, все одно вона повинна бути

затишною і радувати його та сім'ю.
Тож він знайшов найгарніший, міцний
лист серед травинок та поклав у нього
яскраві камінчики зі своєї колекції.

— Агов!... Дивіться... — радісно,
але трохи невпевнено вигукнув він,
забігаючи додому.

Мама, тато і бабуся, звичайно ж,
зраділи, що їхній Журавчик уже сумує
не так сильно.

Наступного дня він знов побіг
до друзів.

— Гей, привіт усім! Можна з вами? —
випалив він на одному подиху!

— Привіт, звісно, повзи до нас! —
дзвінко запрошували його.

Журавчик відчув, що той камінець
у мушлі почав зменшуватись, а він сам
отримує насагу до справжньої боротьби!

— Один, два, три — почни! — хтось
із дорослих дав команду старту.

І відбулося щось незвичайне!
Журавчик грав з таким запалом, що,
несподівано навіть для себе, переміг!

Равлик усередині був наче на пухкій
хмаринці! Його серденьку було тепло
та затишно, адже він тепер розумів,
що не один.

Все було наче добре, аж тут
прогремів голос тата:

— Люба моя родино, настав час
повертатися додому.

Сім'я неохоче попрощалася з
місцевими мешканцями й вирушила
у довгу, важку подорож. Місцями було
складно, але доволі захопливо.
Журавлик із цікавістю все роздивлявся,
навіть іноді затримувався, бо вперше
бачив нічних метеликів, які незвично
мерехтіли біля джерел світла.

Та сталося те, чого не очікував ніхто...
Заблукала вся родина!

Пізно вночі доріжка, що так впевнено
вела їх додому, почала зникати...

— Що ж нам робити далі?! —
злякалася мама.

— Без паніки, зараз щось вигадасмо,
— заспокоював татко, хоча його очі були
сповнені затурбованості.

Поки дорослі шукали ту стежину,
що, наче насміхаючись, грала у хованки,
Журавлик раптом помітив світлячка.
Підповзаючи, він схвильовано простяг
свої вусики до загадкової комахи,
але за мить вони замерехтіли світлом
разом — світлячок та вусики Журавчика!

Родина завмерла й з подивом
дивилася на це дійство, адже саме
у цьому надзвичайному світлі вони
побачили доріжку додому! Журавлику
стало легше, а камінець сумнівів у його
мушлі наче розтанув... Тепер він відчував
впевненість та сміливість!

— Дякую, сину, твоя
спостережливість нас усіх врятувала! —
обіймаючи, казала матуся.

— Тепер ти поведеш родину додому,
— з гордістю промовив тато.

— Журавчику, ти великий
молодець! Ніколи не здавайся
і пам'ятай, що твій
дім завжди з тобою — у лагідних
маминих обіймах, у татовій
підтримці, у моїх смаколиках...
Любов не залишається у домівці,
вона поряд.

Равлик посміхнувся і сказав:

— Тепер я це точно знаю, саме
це допомогло мені знайти дім там,
де його спочатку зовсім не видно!

Ангела Попова

ПРОСЛУХАТИ

«СТЕЖКА ДОПОМОГИ»

— НАТАЛІЯ РУБЛЕВСЬКА

Далеко-далеко, за високими горами та безмежними морями, простягалися чарівні джунглі.

Серед високих дерев, де завжди було затишно й безпечно, розташоване лігво, в якому живе маленьке тигренок Лія разом зі своєю люблячою мамою. Хоча їй виповнилось лише півтора роки, вона була доброю, лагідною та дуже допитливою.

Щодня вони вирушали у дивовижні мандрівки. Мама уважно обходила свої володіння, принохувалася до слідів, прислухалася до шелесту листя і показувала донечці, як жити в джунглях. Вони ходили до прохолодної річки пити

воду, відпочивали в затінку великих дерев, спостерігали за мавпочками, які стрибали з гілки на гілку, і слухали, як співають птахи.

Мама вчила донечку знаходити безпечні місця для відпочинку, помічати запах дощу, розрізняти голоси мешканців джунглів і завжди поважати природу, адже кожен звір мав у ній своє важливе місце.

Лія постійно вчилася! Тихенько ступати між сухими листочками, перестрибувати через повалені дерева, лазити по великих коренях і швидко бігати галявинами. Вона старанно запам'ятовувала запахи квітів, сліди

різних звірів і навіть могла впізнати, хто пройшов нещодавно саме цією стежкою.

Та була в Лії одна унікальна риса — вона ходила дуже повільно.

Її лапки були не такими спритними, як у деяких тигренят... Рухалася вона повільніше, а стрибки давалися їй значно важче. Коли мама тренувала її, показуючи, як швидко схопити листочок, що падає з дерева, або як блискавично торкнутися лапкою метелика, Лія майже завжди запізнювалася.

Спочатку це дуже засмучувало маленьке тигренятко.

— Мамо, чому в мене не виходить так швидко, як у інших? — тихенько запитувала вона...

Мама ніжно обіймала донечку хвостом.

— Бо кожне тигренок народжується та живе у своєму темпі. Дехто народжується швидким, хтось — занадто уважним... Твоя сила може навіть ще не прокинулася! Почекай!

Але Лія й не думала перестати вчитись. Якщо іншим вистачало кількох спроб, то їй потрібно було десять або навіть двадцять. І хоча вона часто втомлювалася, ніколи не здавалася!

Згодом мама помітила дещо дивовижне... Поки інші поспішали вперед, Лія встигала помітити те, чого ніхто не бачив. Вона першою знаходила нові стежки, помічала маленькі квіти, що розквітали під кущами, чула тихе

дзюрчання прихованого струмочка і легко знаходила місця, де було безпечно відпочити.

— Бачиш? — усміхнулася мама. — Твоя уважність — це теж талант. Не всі сильні однакові. Ми різні, у цьому й повинна шукати себе!

Лія ще не могла бігати так швидко, як їй хотілося, а хватка у неї залишалася не такою різкою. Але з кожним днем вона ставала впевненішою, мудрішою й терплячішою.

Та ось одного разу, звернувши на іншу стежку, тигренок Лія почула якийсь дивний шум, від нього якимось незвично затремтіло серце. Вона обережно пішла на звук і побачила маленьке мавпенятко, яке потрапило в пастку.

— Допоможи, будь ласка! — благало мавпенятко.

Лія не розгубилася. Вона уважно оглянула пастку, знайшла міцну гілку й обережно підважила нею механізм. За мить пастка відкрилася, і мавпенятко змогло вибратися.

— Дякую тобі, Лія! Ти врятувала мене! — радісно вигукнуло мавпенятко.

До цього Лія не бачила таких радісних та вдячних мавп! Ця незнайома тварина стрибала навкруг неї, обіймала, навіть грайливо хапала за хвіст, але тигренятку було весело й приємно!

Лія зрозуміла, що рухатись повільніше, ніж інші, — не означає бути гіршою. Кожному доводиться відкривати власні сильні сторони й не порівнювати себе з іншими. Бо всі навколо унікальні.

Саме тому мама щоразу повторювала:

— Моє маленьке тигренок, найважливіше не те, як швидко ти рухаєшся. Найважливіше — що ти не боїшся робити наступний крок. Саме так виростають справжні сильні тигри. Саме так гартуються кігті. Саме так ти стаєш доброю та сильною. Бо добро живе лише в тобі.

Одного дня Лія спостерігала, як інші молоді тигренок легко перестрибували через струмок, блискавично наздоганяли одне одного й весело гралися. Лія теж хотіла приєднатися. Вона розбіглася, але стрибок вийшов коротким... Її лапки ковзнули по мокрому камінню, і вона незграбно сіла просто у воду.

Тигренок не хотіли її образити, але хтось тихенько сказав:

— Вона така повільна...

Лії стало дуже прикро. Вона мовчки відійшла від струмка і попрямувала знайомою лісовою стежкою. Їй хотілося сховатися від усіх.

Але, стоячи біля струмка, вона несподівано почула тихий, спокійний голос:

— Чому ти така сумна, маленька тигриця?

Лія підвела очі. На гілці старого дерева, неквапливо тримаючись довгими лапами, висів лінивець. Він повільно намалював на обличчі посмішку та пробуркотів:

— Моє ім'я Бруно.

— У мене нічого не виходить так швидко, як у інших, — зітхнула Лія.

— Я повільна. Інколи мені здається, що я ніколи не стану справжньою тигрицею.

Бруно тихенько засміявся, хоча це виглядало як веселе гуркотіння дерева, так цікаво він все робив.

— А знаєш, що про мене говорять?

— Що?

— Що я найповільніший мешканець джунглів.

— І тебе це не засмучує?

— Колись засмучувало. Я теж хотів бути швидким, як ті мавпи, що

заважають спати вночі, або спритним, як білки. Та одного дня зрозумів: якщо весь час намагаєшся бути кимось іншим, у тебе не залишається часу бути собою.

Лія уважно слухала та чомусь уявляла все, про що розповідав Бруно.

— Подивися навколо, — сказав Бруно.
— Бамбук росте швидко, а велике дерево — повільно. Але коли приходить сильний вітер, саме міцне дерево дає багатьом прихисток. У природі кожен має свій темп.

— Але ж я хочу стати сильнішою.

— І станеш, — лагідно відповів Бруно.
— Сила — це не лише швидкі лапи. Це ще добре серце, уважні очі, терпіння і бажання не здаватися! Ти вже врятувала маленьке мавпеня саме тому, що не поспішала й почула його поклик. Не забувай про це.

Саме тут Лія замислилася.

— Тобто моя повільність не завжди є слабкістю?

— Зовсім ні, — усміхнувся Бруно. — Вона просто вчить тебе бачити те,

що інші пропускають. А ще пам'ятай одну річ: не порівнюй свій сьогоднішній день із чужим. Порівнюй його зі своїм учорашнім. Якщо сьогодні ти стала хоч трішечки сміливішою, уважнішою чи добрішою — ти вже ростеш.

Лія відчула, як у її серці стало тепло.

Вона подякувала Бруно,
міцно обійняла його за волохату лапу
і попрямувала додому.

Того ж вечора мама одразу
помітила, що донечка посміхається.

— Схоже, сьогодні ти знайшла
щось дуже цінне.

— Так, мамо, — відповіла Лія.

— Я знайшла нового друга. І він навчив
мене, що не потрібно поспішати,
щоб стати сильнішою. Потрібно просто
щодня робити свій наступний крок.

Мама ніжно притулила Лію
до себе.

— Це дуже мудрі слова. Мені
здається, ти ще не раз згадаєш
їх у своєму житті.

Лія зрозуміла, що інколи
несподівані стежки приводять
до важливих зустрічей, а доброта
й готовність допомогти — роблять світ
кращим.

Наталія Рублевська

ПРОСЛУХАТИ

— ЛІЛЯ САЛІВАН

«ДОРІ- ДОЛІ»

Далеко-далеко, там, де океан
щоранку зустрічає сонце срібними
хвилями, народилося незвичайне
акулятко. Його назвали Дорі.

Воно було зовсім не схоже на інших
акул. Замість гладенької шкіри, все його
маленьке тільце вкривав ніжний,
пухнастий, кучерявий покрив
дивовижного фіолетового кольору.
Коли сонячні промені пробивалися крізь
товщу води, шерстка переливалася так,
ніби сотні маленьких зірочок оселилися
на ній.

Мама завжди казала:

— Пам'ятай, мій любий. Те, що ти не
схожий на інших, — це подарунок долі.

Та ось одного дня браконьєри
виловили та вивезли його
до океанаріуму.

Спочатку він злякався, але
працівники океанаріуму відносились
до нього непогано, тому він нарешті
заспокоївся та звик.

Минали роки...

Його перевозили з міста в місто.
З одного океанаріуму — в інший. Великі
скляні стіни та холодні бетонні басейни
стали його світом.

У кожному новому місці люди
приходили дивитися саме на нього.

В коридорах лунало:

— Дивіться! Яка смішна акула!

— Вона схожа на плюшеву іграшку!

— Ха-ха! Яка пухнаста, дивна!
Діти іноді сміялися. Дорослі
фотографувалися і милувалися.
Та ніхто не помічав, як після кожного
сміху маленьке серце Дорі стискалося
від болю.

Уночі він тихенько підпливав
до скла і дивився на далекі зорі.

— Може, десь у світі є місце, де мене
не будуть вважати дивним та я нарешті
знайду справжніх друзів? — шепотів він
і тихо, із сумом підпливав до затишного
куточка.

Одного дощового ранку до
океанаріуму привезли ще одну
дивну мешканку.

Це була маленька біла черепашка.

Її панцир був кольору першого снігу, а очі... Очі якісь дуже сумні.

А звали черепашку Шелла. Вона була активна, наче справжня буря!

Вона теж усе життя подорожувала не за власним бажанням.

Її перевозили з одного океанаріуму до іншого, бо люди дивувалися її незвичайному кольору.

Та була ще одна дивина.

Шелла була найшвидшою істотою, яку тільки можна було уявити.

Вона літала під водою швидше за багатьох риб.

І саме через це люди також сміялися.

— Це якась неправильна черепаха!

— Вона наче зламалася!

— Черепаха не може бути такою швидкою!

Шелла робила вигляд, що не чує.

Та коли залишалася сама, ховала голову під панцир і міркувала, куди б ще залізти.

Також була особливість, яка робила її дуже милою: Шелла не могла вимовляти букву «р».

Знайомство Шелли і Дорі сталося випадково.

Одного вечора через сильний шторм у басейні зламалася одна з перегородок.

Потік води поніс маленьку, лагідну Шеллу просто на гостре каміння!

Дорі помітив це першим.

Не думаючи ні секунди, він кинувся вперед.

Його пухнаста шерстка спрацювала, наче м'яка ковдра.

Він закрив собою черепашку.

Каміння вдарилося об його густі кучері...

Але Шелла залишилась неушкодженою!

Вона довго мовчала...

Потім прошепотіла:

— Дякую... За мене ще ніхто так не хвилювався, Долі...

Дорі сором'язливо посміхнувся, адже він завжди усім допомагав і постійно турбувався про інших.

Відтоді вони стали друзями.

Щовечора вони розповідали один одному свої мрії.

— Я хочу побачити справжній океан, — говорив Дорі.

— А я хочу хоча б один день пожити без того, щоб мене називали дивною, — тихо відповідала Шелла.

Коли люди приходили подивитись на нових друзів, вони глузували над ними та тикали пальцями у скляні стіни.

Коли ж відвідувачі йшли додому, вони підтримували одне одного.

— Знаєш, — казала Шелла, — якщо люди не лозуміють нас, це ще не означає, що з нами щось не так.

— Тоді чому так боляче?

— Бо твоє селце дуже добре.
Тепер іноді вони плавали поруч
мовчки, бо справжнім друзям не завжди
потрібні слова.

Одного дня до океанаріуму приїхали
люди, які допомагали морським
тваринам повертатися додому.

Довго вивчаючи Дорі й Шеллу, люди
нарешті сказали, що тварини повинні
жити у своєму справжньому домі.

Нарешті настав день шляху
до свободи.

Великий літак...
Довга подорож...
І ось...

Перед ними відкрився океан!
Не басейн, не бетон, не скло навколо,
а безмежні сині простори.

Вода була прозорою, мов кришталь.
Коралові рифи світилися рожевими,
помаранчевими, бірюзовими барвами.

Між ними танцювали тисячі
різнокольорових рибок. Повільно
пропливали величезні манти. Над водою
кружляли білі чайки. Уранці хвилі
гойдали сонце на поверхні.

Увечері вода ставала золотою.

А вночі весь океан світився
маленькими блакитними вогниками
планктону, ніби саме небо спустилося
під воду.

Дорі завмер.

— Невже це і є свобода?

Шелла лише усміхнулася.

— Саме так й виглядає млія!

Серед черепах Шелла стала справжньою героїнею.

Її швидкість допомагала знаходити їжу, попереджати друзів про небезпеку й рятувати маленьких морських мешканців.

Те, за що колись її висміювали люди, тепер надало їй найбільшої сили.

І навіть маленька мовна особливість більше не здавалася недоліком.

Коли Шелла лагідно називала друга Долі, це звучало так тепло, що Дорі щоразу усміхався та вистрибував з води, роблячи неймовірне сальто!

Одного вечора друзі сиділи на теплому кораловому рифі й дивилися на захід сонця.

— Пам'ятаєш, як ми плакали біля скла? — запитав Дорі.

— Пам'ятаю.

— А тепер?

Шелла подивилася на безмежний океан.

— Тепер я знаю одну дуже важливу річ.

— Яку?

— Люди можуть говорити будь-що. Хтось побачить у тобі дивність. Хтось — класу. Але тільки ти сам вилішуєш, ким бути. Якщо вілиш у себе, якщо не пелестаєш мліяти й знаходиш тих, хто любить тебе сплавжнього, — обов'язково знайдеться місце, де твоє селце почуватиметься як вдома.

Дорі міцно обійняв свою подругу плавцем.

І вперше за багато років вони заплакали з теплими усмішками.

Та це були вже зовсім інші сльози.
Не сльози болю.

Це були сльози справжнього щастя.

Бо іноді найдовший шлях приводить саме туди, де тебе люблять таким, яким ти народився.

І якщо колись хтось скаже тобі, що ти занадто дивний, занадто повільний чи занадто швидкий, занадто пухнастий або не такий, як усі, — усміхнися.

Бо в кожного з нас на нашій планеті є той, в душі кого ти побачиш своє відображення, як у дзеркалі.

Лілія Саліван

ПРОСЛУХАТИ

— АННА МАХАРИНА

«СВІТЛЯЧОК РОДИНИ СЕРЦЯ»

Кажуть, що серед прадавнього
Чарівного Лісу існував особливий Сад.
Його не можна було знайти на жодній
мапі. До нього знаходили дорогу лише
ті, у чиєму серці жило світло.

У самому центрі Саду стояв могутній
Дуб. Поряд із ним ніжно шуміла Липа.
А навколо них росли троє молодих
деревець — зовсім різних, але однаково
любих.

У тому Саду жили білочки, їжачки,
зайчики, лисички, співочі пташки,
кольорові метелики й навіть старенька
мудра Сова. А коли сутеніло, між листям
запалювалися сотні золотих світлячків.

Найменшим серед них був крихітний
Світлячок.

Його світло було зовсім слабеньким.
— Не сумуй, — лагідно казала стара
Сова. — Справжнє світло народжується
не всередині ліхтарика.
Воно народжується всередині серця.
Та Світлячок поки що не дуже
розумів ці слова.

Одного ранку він помітив дивне.
Ліс ніби став тихішим. Квіти
розкривалися не так широко. Пташки
співали рідше. Метелики літали нижче.
Навіть струмочок дзюркотів сумніше.

А вечорами дедалі менше світлячків
світили по-справжньому яскраво.

— Що сталося? — запитував він у всіх.
Та ніхто не знав відповіді.

Лише стара Сова тихо прошепотіла:

— До нашого Лісу непомітно
підкрався Туман Поспіху. Він повільно
огортає серця і без упину шепоче:
«Потім... Потім... Потім...»

Через нього мешканці лісу дедалі
рідше знаходять час, щоб побути разом.
Вони менше слухають одне одного,
і навіть світлячки починають світити
не так яскраво.

Світлячок злякався.

— Невже світло назавжди покине наш Ліс?

— Знайди Родину Серця, — відповіла Сова. — Можливо, саме там ти знайдеш відповідь.

Довго мандрував маленький Світлячок. Через галявини. Повз озера. Поміж високих папоротей.

Поки одного вечора не побачив затишний будиночок із теплими вогниками у вікнах.

Біля нього стояли могутній Дуб, лагідна Липа й троє молодих деревець. Світлячок тихенько присів на гілочку й почав спостерігати.

Перше деревце уважно прислухалося до співу пташок, навіть тоді, коли ставало зовсім тихо.

— Воно ж ніби слухає світ серцем... — здивувався Світлячок.

— Воно навчило нас, що навіть коли навколо стає тихіше, ніколи не можна втрачати віру у світло, — лагідно прошепотіла Липа.

Друге деревце було особливо ніжним. Його гілочки постійно когось обіймали — то білочку, то їжачка, то маленьке зайченя, яке загубило маму.

— А воно чому вчить? — запитав Світлячок.

— Воно нагадує нам, що любов не потрібно заслужити. Вона просто є. І найтепліші обійми ніколи не питають, чим ми відрізняємося.

Третє деревце було наймолодшим. Біля його коріння вже розквітали польові

квіти, а на гілочці пташка звила маленьке гніздечко.

— А ти?

Деревце лагідно усміхнулося.

— Я навчило всіх, що справжній дім не завжди там, де ти народився. Він там, де тебе чекали. І де серце теж вміє народжувати.

Світлячок відчув, як його маленький вогник став трохи яскравішим.

Та найдивовижніше починалося щовечора.

Коли Сонце ховалося за обрій, усі мешканці Родини Серця збиралися разом. Дуб розповідав історії. Липа дарувала затишок. Деревця ділилися своїми маленькими радощами. Білочки приносили горішки. Їжачок котив

яблучко. Пташки співали вечірню пісню. Вітер-Післяр тихенько торкався листя, і весь Сад починав шелестіти, ніби підспівував.

І тоді Родина Серця робила свою найголовнішу справу. Вони дарували одне одному час.

Саме в цю мить маленький Світлячок спалахував дедалі яскравіше. І раптом зрозумів: світло народжується не від чарів. Воно народжується тоді, коли серця залишаються поруч.

Та саме однієї ночі Туман Поспіху став таким густим, що навіть увесь ліс сховався у його сивій імлі. Він тихо нашіптував:

— Потім, колись, наступного разу!

І дерева вже майже перестали знаходити час, щоб бути поруч.

Світлячок майже згас.
Йому стало страшно.
— Невже темрява перемогла?..
Та Родина Серця не розбіглася.
Могутній Дуб широко розкинув свою
крону, а добра Липа схилила гілочки так,
що разом вони утворили велику зелену
халабудку. В ній знайшлося місце і для
трьох деревець, і для білочок,
і для їжачків, і для зайчиків...
і навіть для маленького Світлячка.

Ніхто не залишився сам.

А крізь сильний вітер було чути тиху
пісню Вітру-Пісняра. Бо вони знали —
у житті трапляються бурі, яких ніхто
не обирає. Але навіть найсильніший
вітер не здатен роз'єднати тих,
хто тримається серцем.

Вони не боролися з тим, чого не змогли змінити, вони просто залишалися разом. І цього виявилось достатньо.

Бо найстрашніша темрява приходить не тоді, коли настає ніч. А тоді, коли ми перестаємо бути поруч.

У ту саму мить Світлячок засвітився так яскраво, як ніколи раніше. Його світло торкнулося кожного дерева. Кожної квітки. Кожної пташки. Кожного сердечка.

І в ту ж мить Туман Поспіху почав повільно розсіюватися. Наче його ніколи і не було. Бо він завжди відступає там, де знаходять час бути поруч.

Тінь Забуття почала танути. Не тому, що хтось переміг її силою. А тому, що любов завжди сильніша за поспіх.

Відтоді маленький Світлячок залишився жити у Родині Серця. Саме тут він знайшов те, чого так довго шукав.

Тут завжди знаходилося місце для кожного. Тут уміли слухати серцем. Та берегли час одне для одного. Бо саме з таких моментів і складається наше життя.

І саме тут його світло стало по-справжньому яскравим.

Та щойно над Лісом сховався місяць, Світлячок вирушав у маленькі нічні мандрівки. Він не шукав ідеальних родин. Він просто летів туди, де його світло було найбільше потрібне.

Якщо бачив, що хтось обіймає рідних, сміється разом, підтримує одне одного чи просто мовчки сидить поруч, — усміхався. Бо знав: саме так світиться справжній дім.

А якщо десь Туман Поспіху знову починав огортати чийсь серця, він тихенько сідав на підвіконня і світив так лагідно, ніби шепотів:

— Бережіть одне одного...

І кажуть...

Якщо одного теплого вечора ти раптом побачиш маленького золотого Світлячка за своїм вікном — усміхнися. Можливо, він просто хоче нагадати, що найбільше світло народжується там, де знаходять час любити.

Анна Махарина

Збірка «Казковий всесвіт» — це не просто дитяча книга. Це результат унікального арт-терапевтичного проєкту, що трансформує досвід війни у цілющі, світлі історії.

Кожна казка на цих сторінках написана матерями дітей з інвалідністю та жінками зі статусом внутрішньо переміщених осіб. Їхні слова — це простір безпеки, прийняття та любові. А особливої щирості виданню додають ілюстрації, створені дітьми авторок.

Тут ви знайдете розповіді про сміливість бути собою, про силу дружби, про подолання тривоги і пошук свого місця у світі. Ця книга стане чудовим інструментом для спільного сімейного читання, емоційного відновлення та м'якої підтримки дітей.

Видання створено в рамках проєкту Подкаст-майстерня «Казковий всесвіт»: трансформація травми війни у культурний продукт, що реалізується Благодійним фондом «Помагаєм» за підтримки Українського культурного фонду.